

**กระบวนการและผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต**
**Processes and Outcomes of the Implementation
of Alcoholic Beverages Control Policy in the Tourist City, Phuket**

ประภา หัตตรา¹

Prapa Nakara

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อกระบวนการ และผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) ศึกษาาระดับกระบวนการ และปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและอ้อมที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ 3) เพื่อศึกษาระดับผลลัพธ์ และปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและอ้อมที่ส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ 2) กลุ่มสถานประกอบการในภูเก็ต กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้อัตราส่วน 5 หน่วยต่อหนึ่งตัวแปรสังเกตได้ ได้กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ จำนวน 197 คน และกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการจำนวน 250 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดภูเก็ต โดยการใช้แบบสอบถามชุดที่ 1 และเก็บข้อมูลจากกลุ่มสถานประกอบการในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองป่าตอง ที่ต่อใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สรรพสามิตจังหวัดภูเก็ตโดยใช้แบบสอบถามชุดที่ 2 วิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนโดยใช้ค่าสถิติ Chi-Square ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการ

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ประมาณค่า (RMSEA) วิเคราะห์ระดับกระบวนการ และระดับผลลัพธ์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและอ้อมที่ส่งผลต่อกระบวนการ และผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติโดยใช้สมการโครงสร้าง(SEM) และใช้ค่า Chi-Square ทดสอบความสัมพันธ์ ของตัวแปร ผลการศึกษาพบว่า

1) ความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีผลต่อกระบวนการและผลลัพธ์ การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ มีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2) ระดับกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง เท่ากับ 3.43 ปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและอ้อมที่ส่งผลต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติมี 4 ปัจจัย คือ เศรษฐกิจ กำหนดภารกิจและมอบหมาย ศักยภาพหน่วยปฏิบัติ การประชาสัมพันธ์

3) ระดับผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในกลุ่มสถานประกอบการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี เท่ากับ 4.06 ปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและอ้อมที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตในกลุ่มสถานประกอบการมีทั้งหมด 2 ตัวแปร คือ เศรษฐกิจ และทัศนคติ

คำสำคัญ: 1. กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ. 2. นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. 3. ผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ. 4. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.

Abstract

The research objectives were 1) To validate the causal structure model of the processes and outcomes of the alcoholic beverages control policy implementation and complied with the empirical data. 2) To study the level of processes and investigate the direct and indirect causal factors affecting the processes of the alcoholic beverages control policy implementation. 3) To study the level of the outcomes and investigate the direct and indirect causal factors affecting the outcomes of the alcoholic beverages control policy implementation in the touristic province of Phuket. This research employed quantitative methodologies. Questionnaires created by the researcher were used to gather data from two groups of subjects: officers and business establishments in Phuket. The sample size was determined based on the ratio 5 units per observed variables. The sample consisted of 197 officers and 250 of business establishments. The questionnaire no.1 was given to 197 officers that were responsible for controlling alcoholic beverages in Phuket. The questionnaire no.2 was given to the 250 establishments whose licenses for selling alcoholic beverages had been extended. In data analysis, the consistency calculated based on Chi-Square, GFI, AGFI and RMSEA. The processes and the outcomes were calculated by using means (\bar{X}) and standard deviation (S.D.). The casual factors, both direct and indirect to the processes and outcomes of the alcoholic beverages control policy implementation, were analyzed by using structural equation modeling (SEM) and using the Chi-Square test relationships among variables.

The study revealed that 1) the causal relations structure model of the processes and the outcomes of the alcoholic beverages control policy implementation were valid and well fit to the empirical data. 2) The means of processes of the alcoholic beverages control policy implementation in Phuket was found to be moderate (3.45). Both direct and indirect factors affecting the implementation processes of the alcoholic beverages control policy implementation consisted of 4 factors: (1) Economics, (2) Missions and Assignments, (3) The potential of operation units, and (4) Public relations. 3) The means score of results of the alcoholic beverages control policy implementation for the business establishments was found to be at a high level (4.06). Both direct and indirect

factors affecting the outcomes of the alcoholic beverages control policy implementation consisted of 2 factors: Economics and Attitudes.

Keywords: 1. Process of the implementation of policy. 2. Alcoholic beverages control policy. 3. Outcomes of policy implementation. 4. Causal relationship.

บทนำ

เครื่องตี้มแอลกอฮอล์นำพาเอาชนไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงและปัญหาอื่นๆ มากมาย ทำให้เยาวชนผู้ตี้มเสียอนาคต เป็นสาเหตุของการบาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร ในแต่ละปีมีผู้เสียชีวิตสูงถึงกว่า 12,000 คน หรือคิดเป็นวันละ 33 คน หรือชั่วโมงละ 1 คน (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2553) การตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพิ่มความรุนแรงในครอบครัวขึ้น 4 เท่า (พงษ์เดช สารการ และเยาวเรศ คำระนาด, 2551) ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพโรคเรื้อรังต่างๆ กว่า 60 โรค เช่น มะเร็งตับ ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและโรคเกี่ยวกับสมอง (บัณฑิต ศรีไพศาล ... และคนอื่นๆ, 2551) สร้างภาระโรคมากกว่าประโยชน์ 28.70 เท่า (World Health Organization, 2007) รวมถึงการสูญเสียทางเศรษฐกิจ เครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งถูกกฎหมายแต่ก็ยังมี การควบคุมการจำหน่ายและการบริโภคในเกือบทุกประเทศทั่วโลกเพราะการบริโภค เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก ผลกระทบของการตี้มแอลกอฮอล์ไม่ได้จำกัดเฉพาะปัญหาสุขภาพส่วนบุคคลของผู้บริโภคแต่ยังมีผลกระทบทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ต่อครอบครัวและบุคคลอื่นในสังคมด้วยทั้งนี้พบว่า ความสูญเสียเหล่านี้มีมูลค่ารวมคิดเป็นร้อยละ 1.99 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน ประเทศโดยเมื่อคิดต้นทุนดังกล่าวต่อหัวประชากรจะมีค่าประมาณ 2,391 บาทต่อคน ต่อปี (มนตรีธรรม์ ถาวรเจริญทรัพย์ ... และคนอื่นๆ, 2551) เป็นสิ่งยืนยันอย่างเป็นทางการว่าต้นทุนหรือมูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการบริโภคเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์นั้นมีมากกว่ารายรับที่รัฐบาลได้จากภาษีสรรพสามิตอย่างชัดเจนจากสถิติ ของกรมสรรพสามิต พบว่าในปี พ.ศ. 2549 รัฐบาลเก็บภาษีสรรพสามิตได้ 72,871 ล้านบาทในขณะที่ต้นทุนความสูญเสียทางเศรษฐกิจของการบริโภคเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์นั้นสูงถึง 156,105 ล้านบาท (มนตรีธรรม์ ถาวรเจริญทรัพย์ ... และคนอื่นๆ, 2551) จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นได้ว่าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สินค้าธรรมดาจำเป็นต้อง ออกกฎหมายควบคุมเพื่อปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์

ปี พ.ศ. 2551 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายควบคุมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อลด จำนวนผู้ตี้มรายใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน ลด ปริมาณการบริโภค สร้างนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อการควบคุมการบริโภคเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ ลดผลกระทบทางสุขภาพเศรษฐกิจและสังคมจากการบริโภคเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ จำกัดและลดความรุนแรงของปัญหาจากการบริโภค (สำนักควบคุมเครื่อง ตี้มแอลกอฮอล์, 2552) โดยมีสาระนโยบายดังนี้ 1. ห้ามขายและบริโภคเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ในสถานที่สาธารณะ ได้แก่ (1) วัดหรือสถานที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ (3) สถานที่ราชการ (4) หอพัก (5) สถานศึกษา

(6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป 2. ห้ามผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในวัน หรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด 3. ห้ามผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ 4. ห้ามจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย เช่น ลดราคา แจก แถม หรือแลกเปลี่ยน เป็นการจูงใจให้บริโภค 5. ห้ามผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อ หรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงให้ผู้อื่นตี้มทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม (กรมควบคุมโรค, 2553ก : 10-12)

จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวทั้งคนไทย ต่างชาติ ไม่ว่าจะมาจากเอเชีย ยุโรป อเมริกา ซึ่งปัญหาสุขภาพปัญหาสังคมและอาชญากรรมต่างๆ มีสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เช่น ปัญหาอุบัติเหตุจราจรและการบาดเจ็บกว่าร้อยละ 30 เกิดจากเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ การเสียชีวิตกว่าครึ่งเกิดกับผู้ตี้มเมาแล้วขับ (วิวัฒน์ ศีตมโนช, 2555) ข้อมูลจากสถานพินิจพบเด็กเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับคดีต่างๆ มีสาเหตุเกิดจากเครื่องตี้มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 38 (แสงประทีป โกมลบุตร, 2555) ความรุนแรงต่อเด็กและสตรีในภูเก็ต ปัจจุบันเป็นปัญหาทางสังคมที่พบบ่อย และทวีความรุนแรงมากขึ้น มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยทั้งปัญหาเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมและสุรา (เจษฎา จงไพบูรณ์พัฒนา, 2554)

การควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เป็นนโยบายหนึ่งในการลดปัญหาดังกล่าว ซึ่งส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของประชาชนนักท่องเที่ยวทั้งไทยต่างชาติและสถานประกอบการ ร้านค้าต่างๆ ในภูเก็ต ขณะที่เครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้แก่สถานประกอบการในการให้บริการนักท่องเที่ยว หากปฏิบัติตามนโยบายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ย่อมส่งผลต่อยอดขายและรายได้ที่ลดลงส่งผลให้เกิดการละเมิดกฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในภูเก็ต จากการเฝ้าระวังบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่สถานประกอบการต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2552 พบว่า ร้อยละ 90 ของสถานประกอบการยังมีการละเมิดข้อกฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ดังนี้ 1) ด้านเวลาในการขาย คือ ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นอกเหนือจากเวลาที่กฎหมายกำหนด (ผิดมาตรา 29) 2) มีการส่งเสริมการขายเชิญชวนให้มีการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยแสดงป้าย ลด แจกแถม ชื่อ 1 แถม 1 (ผิดมาตรา 30) 3) มีการโฆษณาด้วยการแสดงชื่อเครื่องหมายสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ผิดมาตรา 32) ยังพบว่ามีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูเก็ต โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้มีการขายและตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์บริเวณสวนสาธารณะ ซึ่งสังกัดหน่วยงานราชการ (สำนักงานสาธารณสุข

จังหวัดภูเก็ต, 2552 : 5) เป็นการละเมิดมาตรา 27 และมาตรา 31 ซึ่งกำหนดห้ามขายและตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะที่อยู่ในสังกัดของทางราชการ (กรมควบคุมโรค, 2553ข : 10-11)

จากสภาพการณ์ที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นถึงการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในภูเก็ตยังไม่ประสบผลสำเร็จ ยังมีการละเมิดข้อกฎหมายไม่ปฏิบัติตามกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 ของสถานประกอบการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ ก็ยังขาดการประสานความร่วมมือ จริงจัง ต่อเนื่อง หน่วยงานรับผิดชอบหลักคือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต สาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อกรนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติไม่ประสบผลสำเร็จไม่ได้รับการตอบรับกับจากผู้เกี่ยวข้องต่างๆ อาจเนื่องมาจากนโยบายที่กำหนดนั้นไม่ได้ศึกษาสภาพปัญหาที่แท้จริง กำหนดนโยบายโดยไม่สนใจกับปัญหาความสอดคล้องต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ไม่สนใจว่ากำหนดนโยบายแล้วจะสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ในความเป็นจริง นอกจากนี้ยังขาดความชัดเจนในหลายประเด็น เช่น ขาดการคำนึงถึงคุณสมบัติความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ความต้องการ และประโยชน์ของประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย จากผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เบญจศิริ (Benjasiri, 2002 : A-B) พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของการนำเทคนิคด้านระบบมาตรฐานสากลภาครัฐแห่งประเทศไทยมาใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานของหน่วยงาน มี 7 ปัจจัย คือ 1) การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง 2) การยอมรับในนวัตกรรม 3) ตัวนวัตกรรม 4) การเข้ามีส่วนร่วมของผู้บริหาร 5) ลักษณะการเรียนรู้ขององค์กร 6) สมรรถนะในการนำนวัตกรรมไปใช้ในอดีต 7) กฎระเบียบของการปฏิบัติงาน เสกสรร นิสัยกล้า (2550 : ก-ข) พบว่า ผลของการนำนโยบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับหรือได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัจจัย 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการจัดหาส่งเสริมควบคุมประเมินผลและการให้ทุนให้โทษบุคลากร ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านนโยบาย

ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ลักษณะของนโยบาย วัตถุประสงค์ของนโยบาย ความเป็นไปได้ทางการเมือง ความเพียงพอของทรัพยากร ลักษณะของหน่วยที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ทักษะดี กำลังคน ผลประโยชน์ และแหล่งสนับสนุนทางด้านทรัพยากร (จุฬารัตน์ โสตะ, 2546) ตัวแบบที่เอื้ออำนวยต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล ตัวแบบด้านการจัดการ ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กรการ ตัวแบบทางกระบวนการของ

ระบบราชการ ตัวแบบทางการเมือง และตัวแบบเชิงบูรณาการ ซึ่งแต่ละตัวแบบตั้งอยู่บนฐานคติที่ต่างกัน (วรเดช จันทรศร, 2548) นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นนโยบายที่รัฐบาลผู้บริหารประเทศต้องให้ความสนใจต่อปัญหาที่ก่อให้เกิดนโยบายดังกล่าว ในการแก้ปัญหาต่างๆ รัฐต้องกำหนดนโยบายให้ชัดเจน สอดคล้องกับปัญหาและบริบทของแต่ละพื้นที่ ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อกระบวนการและผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ สาระนั้นนโยบายต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและบริบทของพื้นที่ เช่น ความเป็นเมืองท่องเที่ยว การมอบหมายภารกิจที่ชัดเจน หน่วยงานหรือองค์กรที่มีศักยภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การสร้างแรงจูงใจแก่ประชาชนสถานประกอบการ หน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับผลของการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรคุณค่าต่างๆ ของสังคมที่ขอบด้วยกฎหมายและเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับผลประโยชน์ทางธุรกิจการค้าที่แสวงหาผลกำไร ผลประโยชน์จากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าว นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีกระบวนการเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง และเปลี่ยนแปลงภายใต้เงื่อนไขเวลาสถานที่และองค์ประกอบโครงสร้างย่อยๆ ที่แตกต่างกันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการตัดสินใจ การกำหนดแนวทางกลยุทธ์ เพื่อให้ให้เกิดผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายของกฎเกิด ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยว มีบริบททางสังคมเศรษฐกิจเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวจัดบริการต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะสินค้าและบริการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นสินค้าและบริการที่จัดขึ้นรองรับการท่องเที่ยว ส่งผลต่อกระบวนการและผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติที่มีความผันแปรและประสบปัญหาต่างๆ จนไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของนโยบาย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนการและผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตโดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้

1. วิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อกระบวนการ และผลลัพธ์ การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและอ้อมที่ส่งผลต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต
3. เพื่อศึกษาระดับผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง

ทางตรงและอ้อมที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ ในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

ตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย ปัจจัยเชิงสาเหตุ 4 ตัวแปร คือ 1) สารนโยบาย ศึกษาผ่านตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables) คือ ความชัดเจนเป้าหมายวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องของแนวปฏิบัติ และความเข้าใจในนโยบาย 2) ตัวแปรการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ศึกษาผ่านตัวแปรสังเกตได้ ผลการประชาสัมพันธ์ และการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ ในด้านเนื้อหา ความถี่ สื่อที่ใช้ และเนื้อหาสาระ 3) การสร้างแรงจูงใจแก่สถานประกอบการ ศึกษาผ่านตัวแปรสังเกตได้ คือ ความเข้าใจในประโยชน์ที่จะได้รับ ความเสียหายที่เกิดขึ้นถ้าไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และความสะดวกในการปฏิบัติ 4) ปัจจัยเศรษฐกิจ ศึกษาผ่านตัวแปรสังเกตได้ รายได้

ตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วย ปัจจัยเชิงสาเหตุ(ตัวแปรคั่นกลาง) และตัวแปรผล โดยที่ปัจจัยเชิงสาเหตุ มี 5 ตัวคือ 1) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ศึกษาผ่านตัวแปรสังเกตได้ คือ ความชัดเจนในกิจกรรมที่ปฏิบัติ การจัดสรรอำนาจหน้าที่ และ ความรับผิดชอบความยืดหยุ่นในการปฏิบัติหน้าที่ 2) ตัวแปรศักยภาพหน่วยปฏิบัติ ศึกษาผ่านตัวแปรสังเกตได้ คือ ความมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความเพียงพอของทรัพยากร การพัฒนาบุคลากร และความสามารถของบุคคล 3) การรับรู้เกี่ยวกับนโยบาย 4) ทศนคติต่อนโยบาย และ 5) ความพึงพอใจต่อนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

และตัวแปรผล มี 2 ตัว คือ 1) กระบวนการการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ 2) ผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ โดยที่กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ. ศ. 2551 ประกอบด้วย 1) การแต่งตั้งกรรมการ 2) การจัดทำแผนงานโครงการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) การถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ 4) การประชุมคณะกรรมการ 5) การเฝ้าระวังตรวจเตือน 6) การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

ผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ. ศ. 2551 ได้แก่ 1) การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตาม เวลา 11.00-14.00 น.และ 17.00-24.00 น. 2) การห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี โดยแสดงป้ายไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี บริเวณหน้าร้านที่ขาย เห็นชัดเจน 3) ไม่จัด

กิจกรรมส่งเสริมการขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้แก่ การลดราคา แลก แจกหรือแถม และ 4) ห้ามโฆษณาตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุ สารนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน คักยภาพหน่วยปฏิบัติ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ทศนคติต่อนโยบาย การรับรู้เกี่ยวกับนโยบาย ปัจจัยเศรษฐกิจ และความพึงพอใจ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและอ้อมต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ แรงจูงใจ ทศนคติต่อนโยบาย การรับรู้เกี่ยวกับนโยบาย ปัจจัยเศรษฐกิจ และความพึงพอใจต่อนโยบาย มีอิทธิพลทั้งทางตรงและอ้อมต่อผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นโยบายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ หมายถึง 1) การห้ามขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะ 2) การขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้เวลา 11.00-14.00 น. และ 17.00-24.00 น. 3) การห้ามขายแก่บุคคล อายุต่ำกว่า 20 ปี 4) ห้ามจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายลดราคาแลกแจกหรือแถม 5) ห้ามโฆษณาตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

2. เมืองท่องเที่ยวภูเก็ต หมายถึง พื้นที่ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองป่าตองซึ่งเป็นสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ มีแหล่งสถานประกอบการ สถานเริงรมย์ต่างๆ ที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์จำนวนมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในระดับปฏิบัติ 2) กลุ่มสถานประกอบการ ใช้แบบแผนการสุ่มโดยใช้จำนวนตัวอย่าง 5 หน่วยต่อหนึ่งตัวแปรสังเกตได้ (Steven, 1996) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ 23 ตัวแปร

1) กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในการศึกษามีจำนวน 115 คน ($23 \times 5 = 115$) เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดต่างๆ เช่น เก็บรวบรวมข้อมูลได้ไม่ครบ ข้อมูลที่ได้รับมาไม่สมบูรณ์ จึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มเจ้าหน้าที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดเท่ากับ 197 คน

(เนื่องจากแต่ละหน่วยงานจะมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงจำนวน 2 - 3 คนเท่านั้น) โดยจำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภูเก็ต 67 คน และจากสำนักงานตำรวจภูเก็ท อีก จำนวน 130 คน (เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานีตำรวจภูธรเมืองภูเก็ต จำนวน 78 คน จากสถานีตำรวจภูธรเมืองป่าตอง 52 คน (สถานีตำรวจภูธรเมืองภูเก็ตมีกำลังพลทั้งหมด 300 คน และสถานีตำรวจภูธรเมืองป่าตอง มีกำลังพลทั้งสิ้น 194 คน กำหนดขนาดตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional sampling) ตำรวจภูธรเมืองภูเก็ต ต่อ ตำรวจภูธรเมืองป่าตอง เท่ากับ 3 : 2) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญนโยบายไปปฏิบัติระดับปฏิบัติจากหน่วยงานต่างๆ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ ในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตจะมีผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แห่งละ 1-2 คน เท่านั้น ยกเว้นตำรวจ	จำนวน (คน)
1. เจ้าหน้าที่ระดับสถานีอนามัยและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ทั้ง 3 แห่ง ในจังหวัดภูเก็ต (ภูเก็ตมี 3 อำเภอ 23 สถานีอนามัย 3 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ)	26
2. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต กลาง ป่าตอง แห่งละ 1 คน	3
3. เจ้าหน้าที่เทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองป่าตอง แห่งละ 3 คน (กองสาธารณสุข, เทศกิจ)	6
4. เจ้าหน้าที่สรรพสามิตแห่งละ 2 คน (หัวหน้า และผู้รับผิดชอบงาน)	2
5. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จังหวัดแห่งละ 2 คน (หัวหน้า และผู้รับผิดชอบงาน)	2
6. เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสำนักงานตำรวจภูเก็ท (เขตเมืองภูเก็ต ต่อ เมืองป่าตอง = 78:52)	130
7. เจ้าหน้าที่เครือข่ายองค์กรงดเหล้า	2
8. เจ้าหน้าที่วัฒนธรรมจังหวัด 2 คน	2
9. ครูโรงเรียนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต (6 แห่ง), เทศบาลเมืองป่าตอง (4 แห่ง) แห่งละ 2 คน	20
10. เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 2 คน	2
11. เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ต 2 คน	2
รวม	197

2) กลุ่มสถานประกอบการ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 115 คน ($23 \times 5 = 115$) เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดต่างๆ เช่น เก็บรวบรวมข้อมูลได้ไม่ครบ ข้อมูลที่ได้รับมาไม่สมบูรณ์ จึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการที่ใช้ในการศึกษาเป็น 250 คน และกำหนดขนาดตัวอย่างของสถานประกอบการในเขตเทศบาลนครภูเก็ตและเทศบาลเมืองป่าตองแบบสัดส่วน (Proportional sampling) ได้จำนวนตัวอย่างในเขตเทศบาลนครภูเก็ตเท่ากับ 175 คน เทศบาลเมืองป่าตองเท่ากับ 75 คน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถานประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามเขตเทศบาล

เทศบาล	จำนวนร้านจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง สัดส่วน สถานประกอบการ
เทศบาลนครภูเก็ต	747	7 175
เทศบาลเมืองป่าตอง	322	3 75
รวม	1,069	10 250

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ชุด 1 แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ ชุด 2 แบบสอบถามสำหรับสถานประกอบการ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแต่ละชุดด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่ มีค่า IOC เท่ากับ 0.882 และมีค่าความเที่ยง (Reliability) อยู่ระหว่าง 0.57-0.96 แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับสถานประกอบการ มีค่า IOC เท่ากับ 0.875 และมีค่าความเที่ยง (Reliability) อยู่ระหว่าง 0.72-0.96 เก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) เก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 197 คนโดยการใช้แบบสอบถามชุดที่ 1 2) เก็บข้อมูลจากกลุ่มสถานประกอบการในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองป่าตอง ที่ต่อใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สรรพสามิตจังหวัดภูเก็ต จำนวน 250 คน โดยใช้แบบสอบถามชุดที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อกระบวนการ และผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ไปปฏิบัติกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi – square statistic) โดย p-value มีค่ามากกว่า 0.05 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Rel.Chi- square: x^2/df) มีค่าเท่ากับ 2 หรือน้อยกว่า ถือว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และสมชาติ, 2535 : 41) ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน: GFI (Goodness - of - fit - index) และ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว: AGFI (Adjusted - goodness of - fit- index) ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ขึ้นไป ดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า: RMSEA (Root mean square error of approximation) ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 (ศุภมาศ อังคุโชติ ... และคนอื่นๆ, 2551)

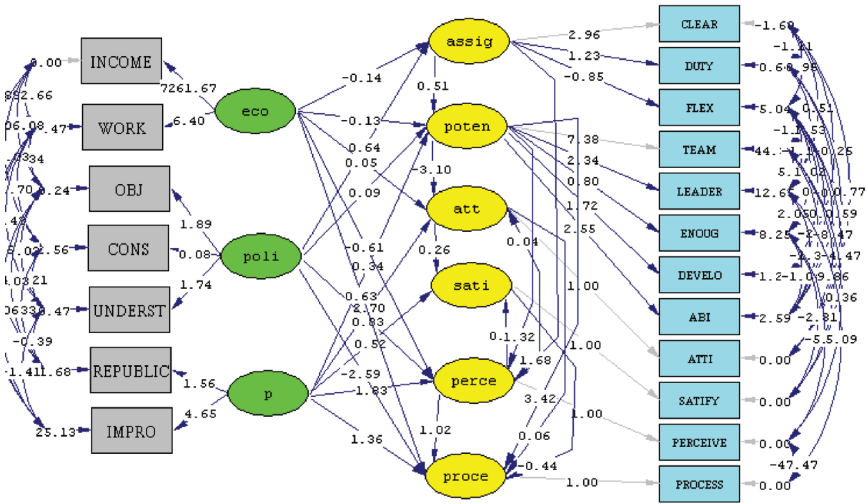
2) วิเคราะห์ระดับกระบวนการ และระดับผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและอ้อมที่ส่งผลต่อกระบวนการ และผลลัพธ์ การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ โดยวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural equation modeling) และใช้สถิติ Chi-Square ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผลการศึกษาพบว่า

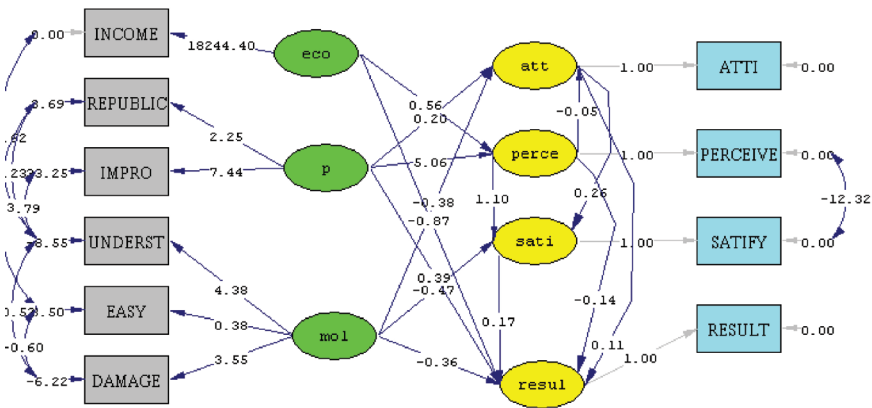
1) รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกัน โดยพิจารณาค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.94 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน ที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.91 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.04 และมีค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.31 ซึ่งน้อยกว่า 2 เป็นไปตามเกณฑ์ความกลมกลืนสอดคล้อง แสดงได้ดังภาพที่ 1

2) ความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 23.15 p-value เท่ากับ 0.10978 มีค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.94 RMSE = 0.042 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความกลมกลืนสอดคล้อง แสดงดังภาพที่ 2

Chi-Square=115.23, df=88, P-value=0.02733, RMSEA=0.040

ภาพที่ 1 ความสอดคล้องกลมกลืนรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติกับข้อมูลเชิงประจักษ์

Chi-Square=23.15, df=16, P-value=0.10978, RMSEA=0.042

ภาพที่ 2 ความสอดคล้องกลมกลืนรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3) ระดับกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ และปัจจัยเชิงสาเหตุทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ

3.1. ระดับกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง เท่ากับ 3.43 โดยมีกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระดับดี เท่ากับ 3.51 รองลงมาคือกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการเฝ้าระวังตรวจเตือน การบังคับใช้กฎหมาย การจัดทำแผนงานโครงการ และการถ่ายทอดนโยบาย มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง เท่ากับ 3.49, 3.48, 3.41 และ 3.37 ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติภาพรวม	3.43	0.62	ปานกลาง
1. การแต่งตั้งกรรมการ	3.51	0.70	ดี
2. การประชุมกรรมการ	3.31	0.84	ปานกลาง
3. การจัดทำแผนงานโครงการ	3.41	0.80	ปานกลาง
4. การถ่ายทอดนโยบาย	3.37	0.76	ปานกลาง
5. การเฝ้าระวังตรวจเตือน	3.49	0.77	ปานกลาง
6. การบังคับใช้กฎหมาย	3.48	0.84	ปานกลาง

3.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ พบว่าองค์ประกอบรูปแบบสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ (Proce) (R^2) ได้ร้อยละ 95 และสามารถอธิบายค่าแปรปรวนของตัวแปรแฝงการกำหนดภารกิจและมอบหมาย (Assig) ศักยภาพหน่วยปฏิบัติ (Poten) ทักษะคน (Att) การรับรู้และความพึงพอใจได้ร้อยละ 47, 73, 12, 30 และ 39 ตามลำดับ ปัจจัยเชิงสาเหตุทางตรงและอ้อมที่ส่งผลต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ (Proce) ในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 4 ปัจจัย

คือเศรษฐกิจ (eco) การกำหนดภารกิจและมอบหมาย (Assig) ศักยภาพหน่วยปฏิบัติ และการประชาสัมพันธ์ โดยปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 2 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยเศรษฐกิจ (Eco) การกำหนดภารกิจและมอบหมาย (Assig) โดยการกำหนดภารกิจและมอบหมายส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัย ความพึงพอใจ (Sati) การรับรู้ (Perce) ทศนคติ (Att) และศักยภาพหน่วยปฏิบัติ (Poten) ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 3.62 ส่วนปัจจัยเศรษฐกิจ (Eco) ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านทศนคติ (Att) ศักยภาพหน่วยปฏิบัติ (Poten) และการกำหนดภารกิจและมอบหมาย (Assig) โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -1.59 ส่วนปัจจัยที่มีค่าอิทธิพลโดยรวมต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ การกำหนดภารกิจและมอบหมาย (Assig) ศักยภาพหน่วยปฏิบัติ (Poten) และการประชาสัมพันธ์มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 4.59, 3.93 และ 3.62 ตามลำดับ

4) ระดับผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ และปัจจัยเชิงสาเหตุทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลที่ต่อผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ

4.1. ระดับค่าเฉลี่ยผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ ในกลุ่มสถานประกอบการภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี เท่ากับ 4.06 โดยผลลัพธ์นโยบายที่มีการปฏิบัติตามกฎหมายมากที่สุด คือ ห้ามขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในวันพระใหญ่ 4 วัน คือเข้าพรรษามาฆบูชา วิสาขบูชา และอาสาฬหบูชา มีระดับค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุดในระดับดี เท่ากับ 4.38 รองลงมา คือห้ามจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย โดยการลดราคา แจกและแถม และการห้ามโฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์ มีระดับค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ เท่ากับ 4.16 และ 4.04 ตามลำดับ ส่วนผลลัพธ์นโยบายที่มีการละเมิดมากที่สุด คือ การขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนด (11.00-14.00 น. และ 17.00-24.00 น.) มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยสุด เท่ากับ 3.77 รองลงมาคือ การจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ เท่ากับ 4.00 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับค่าเฉลี่ยผลลัพธ์ (Result) การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ

นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	คะแนนเฉลี่ย การปฏิบัติ	S.D.	ระดับ ค่าเฉลี่ย
ผลลัพธ์ (Result) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ภาพรวม	4.06	0.77	ดี
1. ไม่จำหน่ายแก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี	4.00	0.95	ดี
2. การห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	4.04	1.23	ดี
3. ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระใหญ่ 4 วัน คือ เข้าพรรษา มาฆบูชา วิสาขบูชา และอาสาฬหบูชา	4.38	1.71	ดี
4. การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาที่กฎหมายกำหนด (11.00-14.00 และ 17.00-24.00 น.)	3.77	1.02	ดี
5. ห้ามจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายโดยลดราคา แจกและแถม	4.16	0.96	ดี

เมื่อพิจารณารายละเอียดการปฏิบัติตามนโยบาย พบว่ามีการละเมิดไม่ปฏิบัติตามนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังนี้

1. การห้ามจำหน่ายแก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี พบ ร้อยละ 50.80 ของร้านสถานประกอบการไม่แสดงป้าย “ไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี” และร้อยละ 34.20 ขายไวน์ เหล้า เบียร์ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี การห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ร้อยละ 41.60 มีการติดตั้งหรือแสดงป้ายโฆษณาขายเหล้าไวน์เบียร์ต่างๆ เช่น ป้ายไฟ ราวธง เป็นต้น

2. การห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระใหญ่ 4 วันคือ เข้าพรรษา มาฆบูชา วิสาขบูชา และอาสาฬหบูชา พบ ร้อยละ 32.40 มีลูกค้ามาซื้อ เหล้าไวน์ เบียร์ และร้านค้าได้ขายให้ลูกค้าในวันดังกล่าว

3. การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาที่กฎหมายกำหนด (11.00-14.00 น. และ 17.00-24.00 น.) พบร้อยละ 48.00 ขายเหล้า ไวน์ เบียร์ ช่วงบ่ายเวลา 14.05-16.30 น. และร้อยละ 43.40 ขาย เหล้า ไวน์ เบียร์ ช่วงเช้ามก่อนเวลา 11.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่กฎหมายห้ามขาย

4. ห้ามจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายโดยการลดราคาแจกและแถม โดยพบว่า ร้อยละ 42.40 มีการส่งเสริมการขาย ไวน์ เหล้า เบียร์โดยลดราคาเพื่อเพิ่มยอดขาย ร้อยละ 34.40 จัดรายการ ลด แจกและแถมของรางวัลต่างๆ แก่

ลูกค้าผู้ซื้อ ไวน์ เหล้าเบียร์ และมีการส่งเสริมการขาย ไวน์ เหล้า เบียร์ แบบซื้อ 1 แกม 1 หรือ ซื้อ 3 แกม 1 ร้อยละ 23.20

4.2 ปัจจัยเชิงเหตุทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ พบว่าองค์ประกอบรูปแบบสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ (Resul) ได้ ร้อยละ $14(R^2)$ และสามารถอธิบายค่าแปรปรวนของตัวแปร ทศนคติ (Att) การรับรู้ และความพึงพอใจ (Sati) เท่ากับ 0.01, 0.51 และ 0.73 ตามลำดับ ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบด้วย เศรษฐกิจและทัศนคติ โดยเศรษฐกิจมีค่าอิทธิพลทางตรงมากที่สุด เท่ากับ -0.87 และมีค่าอิทธิพลโดยรวมต่อผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ เท่ากับ -0.85 ส่วนทัศนคติ (Att) มีค่าอิทธิพลโดยตรงเท่ากับ 0.11 มีค่าอิทธิพลโดยรวมเชิงบวกเท่ากับ 0.16

อภิปรายผล

1. นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นนโยบายสาธารณะเพื่อลดผู้ดื่มหน้าใหม่โดยเฉพาะเยาวชน และลดปริมาณการดื่ม ป้องกันเยาวชน ประชาชนมิให้เข้าถึงโดยง่าย และลดผลกระทบที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (กรมควบคุมโรค, 2553ค : 40) แนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือดำเนินการกิจตามนโยบายโดยมีกฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติตามนโยบาย (ทศพล ทรรศนกุลพันธ์, 2552) ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตมีค่าอยู่ระดับปานกลางเท่ากับ 3.43 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติดังกล่าวยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ การบังคับใช้กฎหมาย ยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ขาดความสม่ำเสมอต่อเนื่องและขาดความถี่ในการตรวจจับผู้กระทำผิด สัดส่วนของการบังคับใช้กฎหมายและจับกุมยังน้อยมาก พิจารณาได้จากผลการศึกษาจะพบว่าการเฝ้าระวังตรวจเตือน และการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติมีค่าอยู่ระดับปานกลางเท่ากับ 3.49 และ 3.48 ตามลำดับ แสดงให้เห็นได้ว่ากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทำไปในลักษณะกลางๆ ตั้งรับ ไม่จริงจัง ส่งผลให้สถานประกอบการยังละเมิดข้อกฎหมายโดยไม่ได้รับการลงโทษตามกฎหมาย สอดคล้องกับกระบวนการบังคับใช้กฎหมายหมวกกันน็อคในประเทศไทยซึ่งมีกฎหมายหมวกกันน็อคก่อนประเทศเพื่อนบ้าน

แต่การดำเนินการควบคุมกันอย่างจริงจังยังไม่เกิดขึ้น จนตัวเลขสูญเสียชีวิตเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง (วิทยา ซาติบัญญัติ, 2555) ในทางตรงกันข้ามผลการศึกษการบังคับใช้กฎหมายการแข่งรถในถนนสาธารณะอย่างจริงจัง พบว่าทำให้ปัญหาการแข่งรถก็บรรเทาลง และการบังคับใช้กฎหมายการรับน้องใหม่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ อย่างจริงจัง ส่งผลให้ปัญหาการรับน้องใหม่ด้วยความรุนแรงบรรเทาลงอย่างเด่นชัด (มานิต จุมปา, 2552) ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ที่มีกระบวนการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต อย่างจริงจัง ต่อเนื่องก็จะทำให้กลุ่มสถานประกอบการ เกรงกลัวไม่กล้าละเมิดข้อกำหนด ส่งผลให้ผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (การปฏิบัติตามกฎหมาย) มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ปัจจัยที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต ไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลคือ

1.1 ตัวบทกฎหมายไม่สอดคล้องกับเมืองท่องเที่ยวและไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวเพื่อดื่มกิน นอกจากนี้ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของมนุษยชาติมาตั้งแต่เริ่มยุคประวัติศาสตร์ (Room, ... et al., 2002) เป็นวิถีชีวิตที่อยู่คู่มากับสังคมไทยแต่โบราณมีรากฐานความเป็นมาที่ยาวนาน มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและกิจกรรมทางสังคมมากมาย (ทักษพล ธรรมรังสี, 2552) คนส่วนใหญ่มองการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติ ทั้งเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาไม่ผิดกฎระเบียบของสังคม ผลการศึกษาพบผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (การปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) กลุ่มสถานประกอบการยังมีการละเมิดข้อกำหนด โดยพบว่าการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปีคิดเป็นร้อยละ 34.20 มีการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 41.60 โดยการติดตั้ง หรือแสดงป้ายไฟ รวบรวมโฆษณาเหล่านี้ ไว้ในเบียร์ต่างๆ ในส่วนเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายก็ยังไม่จริงจัง ต่อเนื่องในการบังคับใช้กฎหมาย และผลการศึกษาพบว่า กระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง เท่ากับ 3.43 และผลจากสัมภาษณ์คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดภูเก็ต และกลุ่มสถานประกอบการภูเก็ต พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ ขาดความจริงจังตั้งใจและความต่อเนื่องในการบังคับใช้กฎหมาย ตั้งแต่ระดับผู้บริหารถึงระดับปฏิบัติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เห็นแก่เงิน ส่งผลให้เกิดการละเมิดข้อกำหนดนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายไม่จริงจังในการบังคับใช้กฎหมาย (ประภา นันตรา, 2555) ซึ่งตามหลักกฎหมายแล้วประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายทุกคน จะถือปฏิบัติบางส่วน บางคนไม่ได้ บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่ง

รัฐธรรมนูญได้ระบุไว้กว้างๆ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายเอกชน มหาชน หรือกฎหมายระหว่างประเทศรวมทั้งกฎหมายระดับต่างๆ เมื่อเราต้องเกี่ยวข้องกับหรือสัมพันธ์กับกฎหมายใด ก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้นๆอย่างเคร่งครัด เป็นหน้าที่ของชาวไทยทุกคนที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องกฎหมายเพื่อไม่ให้เสียเปรียบหรือได้รับโทษโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (ปาริฉัตร สินธุวงศ์, 2554)

ในส่วนของโทษปรับในกรณีที่มีการละเมิดกฎหมายพบว่าโทษปรับต่ำ เมื่อเทียบกับผลกำไรที่ได้รับ ทำให้สถานประกอบการไม่เกรงกลัวกฎหมาย ยอมจ่ายค่าปรับเพื่อแลกกับผลกำไรที่ได้ซึ่งสูงกว่าค่าปรับหลายเท่า โทษสำหรับผู้ละเมิดกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาตรา 28 ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่กฎหมายกำหนดห้ามขาย มีโทษจำคุก 6 เดือนหรือปรับ 10,000 บาท หรือละเมิดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรา 30 (3) (5) โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย โดย ลดราคา แจก และ แถม มีโทษจำคุก 6 เดือนหรือปรับ 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (กรมควบคุมโรค, 2554 : 86-87) ซึ่งโทษที่ได้รับส่วนใหญ่มักจะเป็นโทษปรับไม่ถึงขั้นจำคุก สอดคล้องกับผลการศึกษากำหนดโทษของผู้แข่งรถในที่สาธารณะแต่เดิม กำหนดโทษเพียง ริบรถที่ใช้แข่ง และเปรียบเทียบปรับ แต่ปัญหาก็ไม่บรรเทา เพราะวัยรุ่นไม่เกรงกลัวโทษที่ได้รับ แต่เมื่อกำหนดโทษสูงขึ้น โดยจำคุกผู้แข่งรถ ปัญหาก็บรรเทาในที่สาธารณะก็บรรเทาลง หรือผลการศึกษากำหนดโทษการรับน้องใหม่ ในสถาบันการศึกษาต่างๆ (ที่มักมีการใช้ความรุนแรงในการรับน้องใหม่) โดยมีการดำเนินคดี และให้จำคุก ปรากฏว่า ปัญหาก็บรรเทาลงด้วยความรุนแรงก็บรรเทาลงอย่างเด่นชัด (มานิต จุมปา, 2552)

จากสภาพการณดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังไม่สามารถบังคับใช้ได้จริงจัง ตามเป้าประสงค์ของนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ ในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต เช่น ผลประโยชน์ อำนาจเงิน โทษปรับต่ำ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตที่อยู่คู่มากับสังคมไทยแต่โบราณและมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางสังคมมากมาย (ทักษพล ธรรมรังสี, 2552) จึงส่งผลให้นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตยังไม่บรรลุตามเป้าประสงค์ของนโยบาย

1.2 ผลประโยชน์ทับซ้อน กรณีที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ในภาครัฐได้ผลประโยชน์ส่วนตัว โดยใช้อำนาจรัฐตามตำแหน่งหน้าที่ การกำหนดนโยบายหรือการดำเนินการต่างๆ จะไม่ได้ทำเพื่อผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลักแต่มุ่งที่ผล ประโยชน์ของกลุ่มตนเองแอบแฝงอยู่เสมอ เช่น การที่เจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารดำรงตำแหน่ง 2 ด้าน ด้านหนึ่งเป็นผู้บริหารหรือดำเนินการกิจของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย อีกด้านหนึ่ง

ดำเนินธุรกิจ เช่น เป็นเครือข่ายเอเยนต์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ปัญหาที่ตามมาคือ ผู้บริหารภาครัฐภายใต้เจ้าของธุรกิจจะสามารถกำกับควบคุมสัมปทาน ให้เป็นประโยชน์ต่อรัฐได้อย่างไร มีโอกาสใช้อำนาจในการอนุญาตให้ละเว้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อลดต้นทุน หรือหาผลประโยชน์

2. ปัจจัยเศรษฐกิจ จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยเศรษฐกิจ ส่งอิทธิพลต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ -1.59 ปัจจัยเศรษฐกิจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ภูเก็ทเป็นเมืองท่องเที่ยว ประชาชน มีวิถีชีวิตที่เร่งรีบ แข่งขันกัน ค่าครองชีพสูง ราคาสินค้าและค่าครองชีพสูง เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ต้องหารรายได้พิเศษเพื่อเพิ่มรายได้ให้เพียงพอและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่มีค่าครองชีพสูง กลุ่มที่มีรายได้สูงส่วนใหญ่เป็นระดับผู้บริหารมีอำนาจการต่อรองสูง มีโอกาสรับข้อเสนอแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในกรณีที่มีการละเมิดข้อกำหนดจากการบังคับใช้กฎหมาย ส่งผลให้กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จน้อยไม่จริงจิง สอดคล้องกับตัวแบบการนำนโยบายระหว่างรัฐไปปฏิบัติ ของ แวน ฮอร์น (VanHorn, 1979) พบว่า ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการนำนโยบายระหว่างรัฐไปปฏิบัติได้สำเร็จ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ทัศนคติ ลักษณะของหน่วยงานในท้องถิ่น และเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม ผลการศึกษาของ อลิก ไมคาเรค (Alig-Mielcarek, 2003) พบว่าปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน แมชมาเนียนและซาบาเตียร์ (Mazmanian & Sabatier, 1980) พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคม

3. ผลการศึกษาพบว่าศักยภาพหน่วยปฏิบัติส่งผลต่อกระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ต สอดคล้องกับผลงานวรรณคดี จันทร (2532) พบว่าลักษณะเด่นที่ทำให้กระบวนการนำนโยบายวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติ ประสบความสำเร็จคือสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ และโสภาสังข์วรรณะ (2542) พบปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบทไปปฏิบัติในจังหวัดเชียงราย คือ 1. ความชัดเจนด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย 2. หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 3. การติดต่อสื่อสาร ชมลดา จันทรสาขา ... และคนอื่นๆ (2546) พบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ ประกอบด้วยคณะกรรมการกองทุน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ลิทวินและเบอร์มิสเตอร์ (Litwin & Burmeister, 1992) พบปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับมิติต่างๆ ภายในองค์กรได้แก่ โครงสร้างองค์กร การสร้างความผูกพันต่อองค์กร ความจงรักภักดีในองค์กร ระบบตรวจสอบและประเมินคุณภาพ การกำหนดระเบียบปฏิบัติ

การสนับสนุนการกระตุ้นเสริมแรงให้ปฏิบัติการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม การศึกษาของ กรีนวูด, ไฮนิง และแรมสัน (Greenwood, Hining & Ramson, 1975) พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ ผู้ปฏิบัติ ผู้บริหารทุกระดับและแนวทางบริหารในหน่วยปฏิบัติ

ผลการศึกษาดังกล่าวสนับสนุนให้เห็นถึงความสำคัญของ ศักยภาพของหน่วยปฏิบัติซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จ หากต้องการให้กระบวนการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จด้วยดีบรรลุตามเป้าประสงค์ ผู้บริหารในหน่วยปฏิบัติควรหันกลับมาทบทวนปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพหน่วยปฏิบัติซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ อันได้แก่ การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความเพียงพอทรัพยากรในหน่วยปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยปฏิบัติซึ่งคุณลักษณะองค์ประกอบปัจจัยดังกล่าวแสดงถึงศักยภาพและความสามารถของหน่วยปฏิบัติให้เกิดความแข็งแกร่ง มีพลังที่เข้มแข็งในการที่จะขับเคลื่อนนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตให้เกิดผลสำเร็จและเกิดการยอมรับ ลดความขัดแย้งต่อต้านจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ประชาชนและกลุ่มสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนาตัวบทกฎหมายให้มีความสอดคล้องชัดเจน เหมาะสม ทันสมัย กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและความเป็นเมืองท่องเที่ยว ปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับโทษสำหรับผู้ที่จะผิดกฎหมายให้หนักขึ้นและสูงขึ้น เช่น ปรับในอัตราที่กำหนด สอดรับกับผลกำไรที่ได้รับ หรืออาจจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. สร้างการยอมรับร่วมกันทุกภาคส่วน ประกอบด้วย รัฐ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ประชาชน และสถานประกอบการ หากจุดสมจุดร่วมกันในบริบทส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยยึดหลักสังคมกับความเชื่อในทางศีลธรรมและสำนึกทางศีลธรรมของคน เพราะศีลธรรมเป็นฐานที่สำคัญของกฎหมาย ความชอบธรรม เป็นธรรม ทั้งในแง่ของหลักการและการนำไปปฏิบัติ วิธีการสร้างความมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันอาจจะทำเวทีประชาคมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกำหนดแสดงความคิดเห็นกำหนดรูปแบบการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนร่วมสร้างมาตรการทางสังคมและบังคับใช้โดยคนในชุมชน คนในชุมชนดูแลกันเอง จะส่งผลให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติอย่างยั่งยืน

3. สร้างกลไกการบังคับใช้กฎหมายให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ ผู้รักษากฎหมาย ต้องมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก และมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่ต้องนำมาใช้อย่างดีระบบและกลไกการบังคับใช้กฎหมายต้องเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการ มีศูนย์ข้อมูลให้ประชาชนสามารถตรวจสอบในเบื้องต้นได้ว่า มีกฎหมายอะไรบ้างที่ต้องปฏิบัติตาม มีขั้นตอนกระบวนการอะไรบ้าง

4. สร้างความเข้าใจนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้ทั่วถึง และเชิงรุก ตั้งแต่กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มสถานประกอบการ และกลุ่มประชาชน

5. จัดเขตพื้นที่ (Zoning) สำหรับผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชัดเจน สำหรับพื้นที่ที่จะตั้งกลุ่มเป้าหมายที่นักท่องเที่ยว กำหนดแบ่งจุดการบังคับใช้ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชัดเจน หากมีการฝ่าฝืนต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

กิตติกรรมประกาศ

ขอบคุณผู้กำกับและเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรเมืองภูเก็ต ฉลอง กะทู้ สรรพสามิตจังหวัด ประชาสัมพันธ์เทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองป่าตอง วัฒนธรรมจังหวัด และเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานสาธารณสุขทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลให้ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมควบคุมโรค. (2553ก). พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมโรค.
- _____. (2553ข). พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ กรมควบคุมโรค.
- _____. (2553ค). แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค.
- _____. (2554). คู่มือปฏิบัติงานการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค.
- จุฬารัตน์ โสตะ. (2546). การพัฒนาศักยภาพการนำนโยบายในแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เจษฎา จงไพบูลย์พัฒนา. (2554). โครงการยุติความรุนแรงในสตรีและเด็ก 2554. กู้เกิด: โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต.
- ชมลดา จันทร์สาขา ... และคนอื่นๆ. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติกรณีศึกษา: หมู่บ้านที่ได้รับมาตรฐานการบริหารจัดการกองทุน ระดับที่ 1 (AAA) อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทศพล ทรรตกุลพันธ์. (2552). นกกฎหมายกับการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ. เชียงใหม่: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทักษพล ธรรมรังสี. (2552). สุราและผลกระทบ: ความเชื่อกับความจริง. กรุงเทพฯ: แผนงานพัฒนาศักยภาพนักวิจัยด้านนโยบายแอลกอฮอล์ สำนักพัฒนานโยบายแอลกอฮอล์สุขภาพระหว่างประเทศ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- บัณฑิต ศรีไพศาล ... และคนอื่นๆ. (2551). รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ปาริฉัตร สินธุวงศ์. (2554). การปฏิบัติตามกฎหมายพลเมืองดี. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2555. จาก <http://parichut.wordpress.com/page/2/>.

- ประภา นัครา. (2555). **สัมภาษณ์กลุ่มสถานประกอบการและกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดภูเก็ต**. กลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และสมชาติ สว่างเนตร. (2535). **การวิเคราะห์เส้นโยงด้วยวิธีเรลสถิติสำหรับนักวิจัยทางวิทยาศาสตร์สังคมและพฤติกรรม**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พงษ์เดช สารการ และเยาวเรศ คำระนาด. (2551). **พฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการกระทำความรุนแรงต่อสตรีในจังหวัดขอนแก่น**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- มนตร์ตม์ ถาวรเจริญทรัพย์ ... และคนอื่นๆ. (2551). **การศึกษาต้นทุน ผลกระทบทางสังคมสุขภาพ และเศรษฐกิจของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย: โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- มานิต จุมปา. (2552). **การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2555. จาก <http://www.vcharkarn.com/vblog/40532>.
- วเรศ จันทรศร. (2532). **การบริหารเพื่อการพัฒนาของกระทรวงสาธารณสุข**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- _____. (2548). **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วิทยาชาติปัญญาชัย. (2255). **ลดอุบัติเหตุต้องบังคับใช้ ก.ม.** ขอนแก่น: โรงพยาบาลขอนแก่น.
- วิวัฒน์ ศีตมโนช. (2555). **ทศวรรษของการดำเนินความปลอดภัยทางถนน 2554 - 2563**. ภูเก็ต: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต.
- ศุภมาศ อังศุโชติ ... และคนอื่นๆ. (2551). **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. กรุงเทพฯ: มิสชั่นมีเดีย.
- สำนักควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. (2552). **พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ: สำนักควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2553). **อุบัติเหตุจราจร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต. (2552). **คำสั่งจังหวัดภูเก็ต**. ภูเก็ต: กลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อ สำนักสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต.

- เสกสรร นิสัยกล้า. (2550). การนำนโยบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- แสงประทีป โกมลบุตร. (2555). ตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. ภูเก็ต: สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนภูเก็ต. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2556. จาก <http://cas.or.th/index.php/news/352>.
- โสภา สังข์วรรณ. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบทจังหวัดเชียงราย. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

- Alig-Mielcarek, M. J. (2003). **A model of school success: Instructional leadership, academic press, and student achievement.** Dissertation Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy in the Graduate School of The Ohio State University. [Online]. Retrieved July 21, 2006. from http://www.ohiolink.edu/etd/send-pdf.cgi?acc_num=osu1054144000.
- Benjasiri, R. (2002). **The implementation of Thailand international public sectors standard management system and outcomes (PSO) : case study of the community.** Bangkok: National Institute of Development Administration
- Greenwood, R., Hinings, C. R., and Ranson, S. (1975). Contingency theory and the organization of local authorities: Part one, differentiation and integration. **Policy and Politics** 53 : 23-45.
- Litwin, G. H. and Burmeister, M. G. (1992). **Climate performance.** Massachusetts: Purrington Foundation.
- Mazmanian, D. A. and Sabatier, P. A. (1980). The implementation of public policy: A framework of analysis. **Policy Studies Journal** 5 (54) : 538-560.
- Room, R., ... et al. (2002). **Alcohol in developing societies: A public health approach.** Helsinki: Finnish Foundation for Alcohol Studies and the World Health Organization.

- Steven, J. (1996). **Applied multivariate statistic for the social sciences.** 3rd ed. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associate.
- VanHoen, Carl E. (1979). **Policy implementation in federal system, national goals and local implementers.** Lexington, Massachusetts: D.C. Heath and Company.
- World Health Organization. (2007). **Evidence-based strategies and interventions to reduce Alcohol - related harm: Global assessment of public-health problems caused by harmful use of alcohol.** Geneva: World Health Organization.

